

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

AUTOR PRÁCE: Bc. Stepan Vashkevich

NÁZEV PRÁCE: Analýza současného stavu nakládání s textilním odpadem v České republice a identifikace příležitostí uplatnění principů cirkulární ekonomiky v tomto odvětví.

OBOR STUDIA: Mezinárodní rozvojová studia

AUTOR POSUDKU: Mgr. Tomáš Daněk, Ph.D.

1. HODNOCENÍ OBSAHOVÉ STRÁNKY PRÁCE	
Logická stavba práce směřující k splnění stanoveného cíle práce (resp. zodpovězení výzkumných otázek)	A
Adekvátnost a náročnost metodologie a použitých metod	B
Obsahová úroveň práce (věcná a faktická správnost, interpretace fenoménů a vztahů, odborná terminologie)	A
Hloubka zpracování tématu, schopnost argumentace a kritického myšlení	A

Zdůvodnění hodnocení obsahové stránky práce:

Studijní dráhu Stepana Vashkeviche jsem po celou dobu pozorně sledoval, protože bylo již od počátku jasné, že se jedná o osobnost mimořádnou. Své kvality osvědčil již v práci bakalářské, kterou jsem měl též to potěšení vést, proto jsem byl zvědav na práci diplomovou, zvláště, když její téma aspirant v šibeničním termínu změnil. Mohu konstatovat že i přes drobné (leč četné) formální nedostatky, splnil mé očekávání měrou vrchovatou.

Práce má podobu klasické analytické studie, je tedy složena z části řešeršní (teoretické) a analytické (výzkumné).

První zmíněná představuje zevrubný a ucelený vhled do problematiky životního cyklu textilních materiálů jak ve světě, tak u nás, se všemi jeho důsledky environmentálními, sociálními atd..

Autor v ní odhaluje často šokující, ale zdrojově podložené sondy do textilní výroby ve všech jeho klíčových aspektech (uvádím níže). Např. o vodní a klimatické stopě výroby textilií člověk z oboru cosi tuší, z faktů předkládaných v diplomové práci však mrazí. O realitě globálních materiálových toků v oděvním průmyslu nemluvě.

Výzkumná část pak v úvodu nabízí přehlednou analýzu materiálových toků textilu v ČR (v rámci dostupných informací), sběrem počínaje a nakládáním s vytríděným materiálem konče. Stěžejní část díla – tedy zodpovězení výzkumných otázek – byla naplněna měrou vrchovatou. Diplomant odvedl velký kus práce, když správně označil všechny klíčové způsoby nakládání s textilním odpadem v ČR, vyčíslil jejich objemy, a tím na základě faktických informací, zjištěných vlastním výzkumem v institucích zabývajících se zpracováním textilního odpadu, vyplnil zcela zásadní mezeru v informacích o jejich reálném pohybu v jednotlivých fázích životního cyklu u nás (kap. 6.2. – 6.4). Za pozoruhodné považuji především zjištění, jak zanedbatelné množství obnošeného textilu je užíváno pro charitativní a humanitární účely (pouhé 1 – 2 %), zatímco většina je použita pro second-handový prodej (překvapivě v zahraničí, převážně v Africe) či průmyslové využití (recyklaci). Ne méně zajímavým je upozornění na finanční obtíže zpracovatelů obnošeného textilu, který nejsou schopni dále využít, a jsou nuceni jej na vlastní náklady nechat skládkovat či spalovat.

Konečně z mého pohledu nejpřínosnějším – a ve vztahu k tématu práce nejrelevantnějším – výstupem, je přehledná PEST analýza vlivů/obtíží, které brání zavedení principů cirkulární

ekonomiky do sběru a zpracování textilního odpadu (zde velmi relevantně použítá). Tato kapitola práce je navíc jasně provázána s její teoretickou částí, kde je obecný kontext stávající situace jasně a přehledně vyložen. Neplní tedy (jak se u teoretických částí prací leckdy stává) pouze ornamentální funkci, ale čtenáři nabízí poznatky potřebné pro správnému kontextovému porozumění následné analýzy.

Práce též nabízí velmi konkrétní postupy, jak je možné současnou situaci v branži vylepšit (SWOT analýza) a to až do úrovně konkrétních kroků, které zpracovatelé textilu podnikají či podniknout chtějí (kap. 6.5).

Aktuální stav – a vlastně všechny stěžejní témata v práci otevřené - je navíc přehledně reflektován v kapitole Diskuse, včetně limitů provedeného autorova výzkumu.

Celá práce je pak korunována jasným, srozumitelným a výstižným závěrem.

Dva komentáře k metodám: Ty jsou totiž poměrně složitě formulovány, čemuž ještě přidává komplikace s karanténou způsobenou epidemií COVID19 v době, kdy měl aspirant v plánu provádět polostrukturované rozhovory. Výsledný mix metod je nicméně po jistém úsilí pochopitelný a akceptovatelný. Autor snad jen mohl zřetelněji rozlišit, že původní plán získat chybějící data polostrukturovanými rozhovory byl z důvodů karantény nahrazen dotazníkovým šetřením, a dál v textu být při odkazování na výsledky výzkumu terminologicky důsledný, co se metod týče. Neodpustím si ale poznámku z hlediska epistemologie vědy: jak tomu rozumím já, jedná se o jeden z indikativních případů, kdy má autor vcelku jasno o tom, co potřebuje zjistit, aby doplnil příslovečnou mezeru v datech, přičemž svého cíle by byl schopen bez problémů dosáhnout prostým selským rozumem, resp. vrozenou inteligencí. Ovšem aby bylo „vědě učiněno zadost“ (tedy aby dosažená zjištění byly „dost pravda“), je nucen pro svůj postup sekundárně dohledávat metodu, kterou by jej ospravedlnil. Dlužno říct, že svízelnými vodami různých metod proplul se ctí, nicméně představuje další případ, kdy slepé vyžadování metod poznání spíš komplikuje, než by mu napomáhalo. Možná by bylo vhodné akademiky opět upomenout na Feuerabendovu knihu Rozprava proti metodě.

2. HODNOCENÍ PRÁCE SE ZDROJI

Věcná úroveň práce se zdroji, kvalita a množství relevantních zdrojů	A
Formální úroveň práce se zdroji	B

Zdůvodnění hodnocení úrovně práce se zdroji:

Ale abych jen nechválil, text má i své slabiny, a to v práci se zdroji a především ve formálních náležitostech. V obou případech se evidentně jedná o důsledky spěšného dokončování, což je místy hodně znát.

Zde nabízím výčet alespoň tří vybraných příkladů, často v podobných situacích typických:

- seznam citací je nekonzistentní s odkazy v textu, takže řadu zdrojů nelze prostým hledáním podle abecedního pořádku v bibliografii nalézt. Některé dokonce ani fulltextovým vyhledáváním (např. (COM(2019) 640 final) na s. 32). Je otázka, zda ve výčtu zcela nechybí
- některé citace šly jen obtížně dohledat nebo byly chybně citovány, např. The Ethical Fashion Report
- bibliografie není logicky konzistentní z hlediska citačního stylu (pořadí údajů u jednotlivých citací)

3. HODNOCENÍ FORMÁLNÍ STRÁNKY PRÁCE

Jazyková a stylistická úroveň, srozumitelnost textu	A
Formální náležitosti a grafická úprava	C

Zdůvodnění hodnocení formální stránky práce:

A konečně formální stránka, která je hlavní slabinou textu. Opět nabízím výčet vybraných lapsů:

- abstrakt je poněkud nečesky formulovaný a strukturovaný, dokonce bych řekl, že neúplně vystihuje vlastní obsah práce.

Obsah práce (míněn ten v úvodu textu) je šitý takříkajíc hodně horkou jehlou

- kap. 6 a 7 jsou v něm odsazeny o úroveň níže, v automaticky generovaném seznamu tabulek jsou místo čísel stránek chybové hlášky

- vysvětlovat v seznamu zkratk ČR a EU myslím nebylo nutné

- vzhledem k tomu, že diplomant není rodilý mluvčí, jsou přehlédnutelné některé nečesky znějící formulace („... se stala svým způsobem katarzí...“ s. 14)

- autor osobitě pracuje s odkazem/zkratkou „ibidem“, jejíž použití je typické pro texty v humanitních oborech. Tam je zvykem psát odkazy na zdroje do poznámek pod čarou, kde je slovo „ibidem“ jasně vizuálně navázáno na vlastní citaci výše, a navíc je zpravidla doplněno o stránku v opakovaně citovaném díle. Její použití v závorkách v textu, jak je tomu v případě předkládané DP, tak může být pro čtenáře neuvykklého pracovat se společenskovědními texty poněkud matoucí

- častý je výskyt chybného tvaru slovesa „mít“ v podobě „měli“ místo „měly“. Jedná se de facto o chybu jedinou a drobnou, ale je po textu roztroušena v mnoha výskytech

- myslím, že práce mohla být klidně psána v ich-formě; formulace typu „autorovi se podařilo“ (s. 48) působí už poněkud archaicky

- odpustitelné jsou též některé terminologické lupy, např. „doktorská disertace“

- častý je výskyt neologismu „fokusem“ (míněno cílem, či zaměřením), který se vyskytuje dokonce i v abstraktu; v použitých kontextech zní poněkud nepatřičně a ne vždy přesně vyjadřuje, co chce autor sdělit (pokud jsem pochopil), nicméně i tato chyba je marginální

- v textu občas zůstaly značky z textového editoru, poukazující na místa, kde byl text změněn (zřejmě editorem) ... např. s. 48

- jedna technická: dobrou službu by pro ilustraci a představu udělala mapka výskytu kontejnerů na sběr textilního odpadu alespoň od těch distributorů, kteří by data poskytli

Je ale na místě také chválit. I přesto, že autor není rodilý mluvčí, jeho sloh je vytríbený, místy až literární. Evidentně se přitom nejedná o práci editora (byl-li jaký). Autorův sloh znám. Práce se díky tomu velmi dobře čte a díky provázanosti a vnitřní konzistenci tak představuje velmi čtivé dílo.

4. OTÁZKY K DISKUSI PŘI OBHAJOBĚ

Která z nabízených opatření pro zlepšení situace nakládání s textilním odpadem jsou podle autora (1) skutečně realizovatelná a která (2) nejvíce potřebná? Prosím o důraz na environmentální hledisko.

5. CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE

(Váhy kritérií nejsou určeny a celkové hodnocení není průměrem hodnocení dílčích.)

Shrnující komentář (povinný):

Práce Stepana Vashkeviche – podobně jako ta bakalářská – je prací mimořádnou, postihující to podstatné na zkoumaném problému. Jak teoretická část, zevrubně uvádějící do zkoumaného problému, tak výstižná pojmenování činností potřebných ke zlepšení současného stavu nakládání s textilním odpadem v části výzkumné, svým obsahem daleko přesahují nároky standardně kladené na diplomové práce, a v podstatě představují komplexní analytickou studii, která může velmi dobře posloužit jak institutu INCIEN, kde je autor členem týmu, tak také správním orgánům státu (tedy příslušným ministerstvům) k podniknutí konkrétních kroků pro zlepšení stávající situace. Formální chyby výše vytknuté představují ve srovnání s faktickými přínosy práce zanedbatelné a snadno odstranitelné marginálie.

Závěrem tedy mohu konstatovat, že stejně jako v případě práce bakalářské, bylo mi potěšením být vzniku práce přítomen, a jak je zřejmé z výše uvedeného, práci doporučuji k obhajobě s hodnocením „A“.

Práci k obhajobě**Doporučuji****Navrhuji celkové hodnocení****A****DATUM:** 17. srpna 2020**PODPIS:** _____